

KB7 – 2008

Transitieprocessen, instituties, bestuur en beleid
presentatie bij Ministerie van LNV, mei 2008

Krijn J. Poppe en Roel During

Transities en WUR onderzoek

Inhoud:

- Kernvragen en –competenties transitiedenken
- KB7 onderzoek in 2008 e.v.
- Theorie van Kondratieff
- Transitie Europa: cultuur en governance
- Relevantie voor LNV beleid

Relevantie voor LNV

BSE-geval in Wapse (Drenthe)
Persbericht | 20-05-2008
Bij de 8-jarige koe Roelie 177 op een bedrijf in Wapse (provincie Drenthe) is Bovine Spongiforme Encephalopathie (BSE) geconstateerd. Deze besmetting is het 85e geval in Nederland sinds 1997 en het eerste geval in 2008. >

Europese landbouw belangrijk voor oplossen voedselproblemen
Nieuwsbericht | 20-05-2008
"Europa is mede verantwoordelijk voor de verdere ontwikkeling en productie van voldoende voedsel in de wereld." Dit zei minister Verburg tijdens de Landbouw- en Visserijraad van 19 mei 2008. Op de agenda stond onder meer het onderwerp ... >

Europa wordt voedselproducent voor groeiende wereldbevolking
Persbericht | 19-05-2008
Europa zal steeds meer voedsel gaan produceren voor andere delen van de wereld. Dit is één van de conclusies van het rapport 'Landbouwgronden in Europa; analyse van en visie op gewasopbrengsten, bevolking en milieu'. De analyse is ... >

Minister Verburg voorzitter VN-Commissie duurzame ontwikkeling
Persbericht | 19-05-2008
Tijdens de zestiende sessie van de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD) van de Verenigde Naties in New York is minister Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gekozen tot voorzitter van de Commissie. Dit houdt in dat zij ... >

Minister Verburg verleent onderzoeksvergunning voor mosselvisserij
Persbericht | 16-05-2008
Minister Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) verleent een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet voor mosselzaadvisserij ten behoeve van onderzoek in het westelijk deel van de Waddenzee. Deze visserij zal ... >

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | ... | 138 | **Volgende** >

Print

Gereed Internet 100%

Transities en WUR onderzoek

Transitie:

- Fundamentele verandering in de wijze waarop een probleem wordt gezien
- Drastische verandering in de reflectie op eigen rol door stakeholders
- Lange termijn perspectief

Kerncompetentie Wageningen UR:

- Het zichtbaar, begrijpelijk en toepasbaar maken van veranderingen in beleid, instituties en gedrag van groepen en individuen

Transities en WUR onderzoek

Kernvraag:

- Waardoor ontstaan lange termijn veranderingen in de samenleving en in welke mate en op welk niveau laten die zich sturen?
  - Rol van marktwerking en ondernemerschap
  - Rol van cultuur en governance
  - Rol van media en massacommunicatie

Kennisprobleem:

- Maakbaarheids denken leidt tot overschatting effect van korte termijn handelen

Onderdelen KB7 / relatie tot BO

Onderdelen:

- Methoden van leren voor netwerkprogramma's / systeeminnovatie: ondersteunend aan BO
- Nieuwe methoden voor evaluatie instituties, monitoring & evaluation: ondersteunend aan BO, o.a. Wag.Int.
- Reflectief Actieonderzoek in LNV Transitie: agenderend
- Transitiekunde en – kennis: wetenschapsonwikkeling

2009 en verder.....

2009 e.v.- tentatief:

- Voortzetting wetenschappelijke impact
- Versterken agenderend karakter
- Versterken aandacht voor kennissysteem
- Uitbouwen Internationale samenwerking

Transities en WUR onderzoek

Kondratieff en transities:

- Over economische wetmatigheden in vijf grote transities
- Onderschatten we de rol van ICT in de toekomst?

Toekomst verkennen is omkijken

- Transities zijn fundamentele, lange termijn veranderingen
- In de geschiedenis kennen we concept Industriële revolutie, we zijn nu in de 5e
- De economische pendant daarvan is de Kondratieff golf
- Steeds is daarin een technologie aan te wijzen die in snel tempo goedkoper wordt, gepaard gaat met nieuwe wijzen van organiseren van de productie / samenleving, steeds verder doorwerkt naar de uithoeken van de economie, en tal van onvoorziene gevolgen heeft.
- Met de Nasdaq (2000) en Kredietcrisis (2007/8) zitten we nu halfweg golf 5.

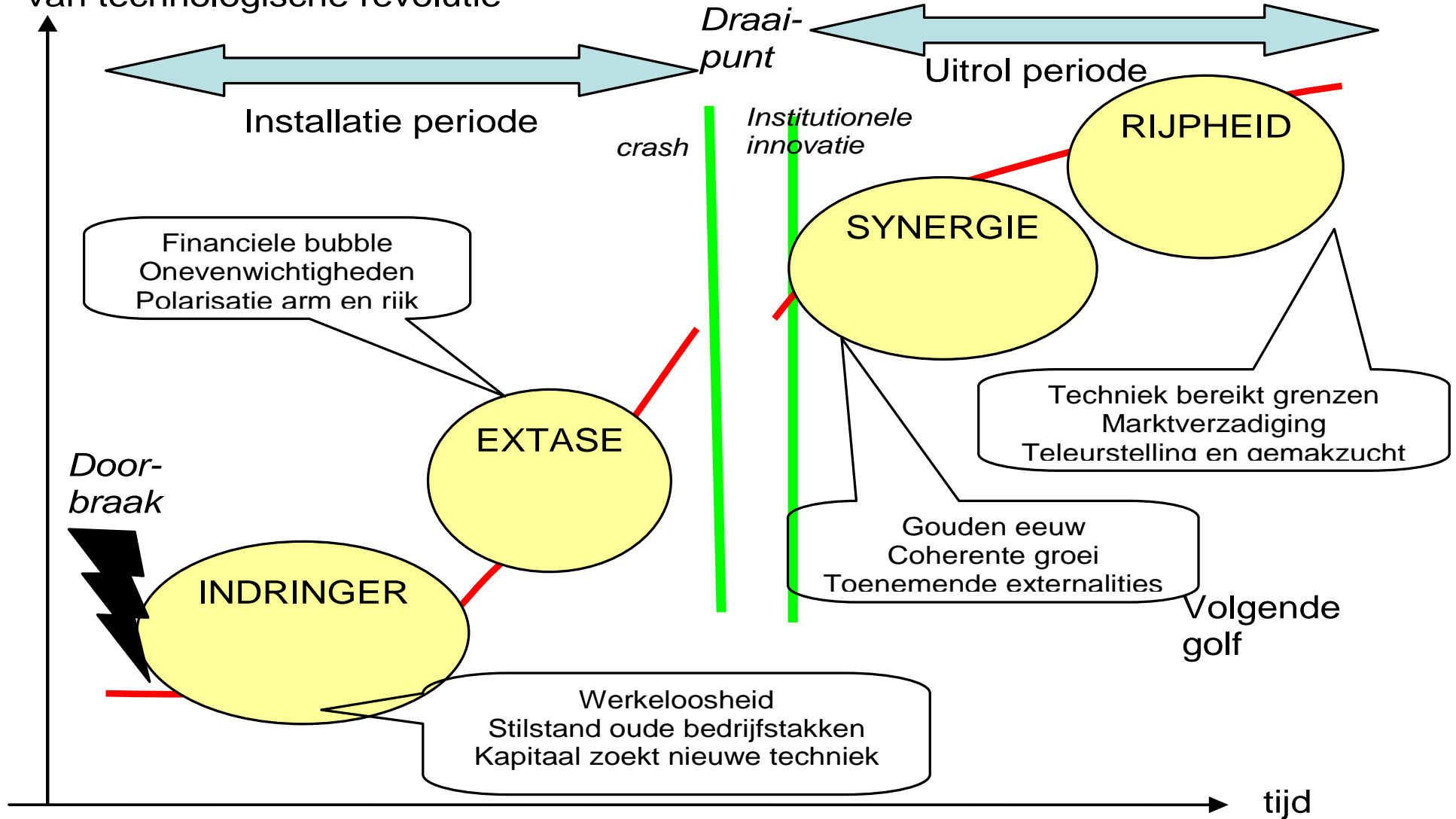
Vijf Industriële revoluties / kondratieff golven

1 De industriële revolutie	1771 De textielfabriek van Arkwright in Cromford (UK)
2 Stoom en spoorwegen	1829 The Rocket stoommachine op de spoorlijn Liverpool – Manchester (UK)
3 Staal, electriciteit en zware metaal	1875 De Bessemer staalfabriek van Carnegie in Pittsburg (USA)
4. Olie, chemie, de auto en massa-productie	1908 De T-Ford loopt van de band in Detroit (USA)
5. Informatie en CommunicatieTechnologie	1971 Intel presenteert zijn eerste micro-processor in Santa Clara – Cal. (USA)
6 Biotechnologie ???	2020 USA / China / India?? Bron: C. Perez, '02

Fundamentele veranderingen

1 Ind. revolutie	Water voor beweging, Fabrieksproductie, Mechanisatie, Productiviteitsmeting
2 Stoom & spoor	Schaalvergroting, Standaardisatie van onderdelen (+ tijd) Energie waar nodig via stoom, Economie van agglomeratie: steden, nationale markten
3 Staal, electr., zware metaal	Schaalvoordelen en verticale integratie, Wetenschap als productiefactor, Kostencalculatie voor efficiency en beheer, Wereldwijde standaardisatie, netwerken en machtstructuren (inclusief kartels)
4. Olie, chemie, auto, massaproductie	Massaproductie, Horizontale integratie, Energie-intensief en synthetisch, Centralisatie, Metropolen als centrum Nationale macht en confrontaties
5. ICT	Decentrale integratie en netwerken; Kennis = kapitaal en toegevoegde waarde, Segmentatie, Globalisering, Onmiddellijk contact en actie

Mate van verspreiding
van technologische revolutie

Naar Perez, 2002

Institutes passen zich langzaam aan (Williamson)

Level

Core elements

1. Social theory (stable for 100-1000 years)	Embeddedness: informal structures, customs, traditions, norms, religion
2. Economics of property (stable for 10-100 years)	Institutional environment: formal rules of the game - especially property (judiciary, bureaucracy, policing)
3. Transaction cost economics (stable for 1-10 years)	Governance: play of the game- especially organisation forms like markets, contracts, command and control, vertical integration etc.
4. Neo-classical economics, contract and agency theory	Resource allocation (prices, quantities, information, incentive alignment)

Relatie met agro

- De grote ontwikkelingen in de landbouw zijn het gevolg geweest van de Kondratieff golven. Voorbeelden:
  - golf 2 en 3: graan uit de VS via spoorwegen, stoomboten, staal met landbouwbeleid en OVO als gevolg
  - golf 4: kunstmest, tractor en bestrijdingsmiddelen (jaren 50); supermarkten in suburbs als gevolg van de auto
- Hypothese: Naarmate landbouw minder belangrijk is in economie en de technologie vooral indirecte gevolgen heeft, duurt het langer voor de technologie echt doorwerkt en productieproces verandert
- ICT krijgt nog grote consequenties? Welke?

Transitie Europa: cultuur en governance

- CULTPLAN, een project over de cultuurverschillen in INTERREG samenwerkingen:
  - Herkenning
  - Effecten
  - Management

Transitie Europa: cultuur en governance

- INTERREG III:
- Doelen: Unity, solidarity, diversity for Europe, its people and its territory
- Regionaal beleid: 213 miljard Euro
- Interreg 4,875 miljard
- INTERREG: ruim 5000 projecten, geen enkele inhoudelijke evaluatie, en veel problemen met cultuur

Transitie Europa: cultuur en governance

- Doel van CULTPLAN:
- Meer begrip van de mechanismen en manifestaties van cultuurverschillen in samenwerking
- Verbetering samenwerking door cultuur te gebruiken als inspiratie
- Verbetering management van cross culturele verschillen

Transitie Europa: cultuur en governance

CULTPLAN partners:

- Harbour City University Hamburg, Germany
- EUROREG, University of Warsaw, Poland
- Anem, Development company of Magnesia, Greece
- Consvipo, Consortium for Development of Polesine, Italy
- Alterra, Lead Partner
- Subcontractors: University of Venice (It.) and Transcoop (Gr.)

Transitie Europa: cultuur en governance

Onderzoek:

- Dagelijkse praktijk van samenwerking in 20 INTERREG projecten over heel Europa
- Enquete
- Excursies
- Toetsing (wetenschappelijk en beleidsmatig)

Transitie Europa: cultuur en governance

Metaculture of Europeanization: governance ideology, best practices, selection criteria, values, standards, regulations

Governing of regional practices

Codifying of regional practices

project

Diversity of regional planning cultures

Transitie Europa: cultuur en governance

Producing new knowledge and practice

Understanding
the situation in a project:
the aims, the resources,
the partners, the constraints,
the conflicts. It requires cultural
intelligence

Organizing the project:
involvements

Cooperating in
social interaction

WAGENINGENUR

For quality of life

Transitie Europa: cultuur en governance

Uitkomsten:

- Cultuurverschillen worden nauwelijks herkend en worden gezien als een probleem en niet als een resource
- Culturele aspecten van kennis onderschat
- Consensus cultuur en controle denken problematisch
- Cultuur bepaalt in hoge mate het succes van regio's, vanwege openheid en vermogen tot innovatie
- Producten: rapport/flyer met 20 aanbevelingen; symposia; distant learning module; scientific articles

Relevantie KB7 voor LNV beleid

- Wetenschappelijke verankering van het werk van transitiemanagers
- Meer begrip van korte termijn acties in lange termijn perspectieven
- Meer begrip van mogelijkheden en beperkingen van marktwerking
- Sturingsinnovaties/repertoirevorming (b.v. governance met zelforganisatie)
- Meer zicht op kansen voor verandering in de samenleving door minder controle- en maakbaarheidsdenken

Afsluiting

© Wageningen UR

